

YABANEL

AYLIK KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

DOST DOST İLLE KAVGA!

ENVER GÖKÇE

sayı 7-S, aralık - ocak 1981 - 82

Bu Sayıda

. Enver Gökçe'yi kaybettik.....	1
. Kardeşçe Hayat/Orhan Suda.....	2
. İki karikatür/ Adil Duran.....	3
. MAHMUT MAKAL ile bir konuşma.....	4
. Ozanlarla söyleşi/Haydar Korkmaz ile.....	6
. Şiir/ B. Gemicici.....	7
. Şiirler/ Emekçi, Eseni, Mahsuni, Düşküni.....	8
. Seyfili, Gültekin, Mazlum Ali, Kemteri, Zamani.....	9
. Oğluma hikayeler/ Y. Güney.....	10
. Bir Öykü-İZİN DÖNÜŞÜ/ Y. Aközel.....	14
. Şiirler/ Fethi Savaşçı, A. Tanrıkuşu, Azad, Can Yoksul.....	16
. Okurlardan-Okurlara.....	17
. Kısa-Kısa.....	18
	20

YABANEL

Aylık kültür ve sanat dergisi

Sorumlusu : M. Demir

Abone ve yazışma : Postfach 110321
Adresi 1000 Berlin 61

Abone şartları : Altı aylık 10 DM
Yıllık 20 DM

Abone masrafı : M. Demir
Hypo Bank
Konto Nr. 2600411430
Berlin-West

postalanır.

KAYBİET'TİK!

Kasım ayında "dost dost ille kavgâ" diye diye yaşamış mücadeleci ozan Enver Gökçe'yi kaybettik. Az yazan fakat öz yazan ozan 61 yaşında halka ve halkın kurtuluş mücadelesine veda etti. Enver Gökçe, kırklı yıllardan beri tutukluluk sürgün, işkence, yoksulluk çemberi için demertçe yaşadı, boyun eymeden yaşadı. İki şiir kitabı ve çevirileri yayınlandı.

Kasım ayında yitirdiğimiz Enver Gökçe anısına Batı Berlin'de yaşayan kendisini yakinen tanıyan öğretmen - yazar Mahmut Makal'ın "Bizim Köy 1975" adlı kitabının 100, 101, 102. sayfalarında yayınlanmış olan kısa yazısını aktarıyoruz. Mahmut Makal'ın Enver Gökçe hak-

kında verdiği bilgiler bizzat kendisinden dinlenerek aktarılmıştır.

"... Ali Püsküllüoğlu'nun Öztürkçe Sözlük'ümü istedi Rahmi.

- Sarayım mı? dedi satıcı çocuk
- Sar da görünmesin. Bu kitap yasak.
- Mahkemeye verildi ama sanırım be-
raat etti, dedim.
- Etse de İçişlerinin genelgesi var,
listesi var.

Öğretmenlerden biri:

- Al Arapça, Farsça sözlükleri koy
masana, kimse karışmaz. Neden böyle ne-
tamelilerini alıyorsun, diye göz kırptı.

Bir başkası "Dost Dost ile Kavgâ"ya uzandı, sardırmak için. Enver Gökçe'nin şiir kitabı.

- Şimdi nerede, ne alemde olduğunu
sanırsınız Enver Gökçe'nin? diye sordum
öğretmenlere.

İçlerinden biri:

- Ya Ankara'da, ya İstanbul'da gam-
sız bir yaşantı içindedir, eminim, diye
karşılık verdi.

Sandıkları gibi değildi. Anlattım:

- Enver'e geçenlerde Ankara'nın Kızılay Alanında rastladım. Köyünden gelmiş. İstanbul'a uğrayıp yine köyüne dö-
necekmiş kış girmeden. Bu kitabın ekli
ikinci baskısı ve Neruda'dan çevirdiği
kitabın da üçüncü baskısı yapılacaktı.
Onları düzenleyecekmiş İstanbul'da. El-
leri titriyor, yürümekte zorluk çeki-
yordu. Erzincan'ın Aşutka bucağına bağ-
lı Çit köyündendir ve şimdi orada yaşa-
maktadır. 1920'de doğdu orada. 1948'de
Dil Tarih Fakültesini bitirdi ve tutuk-
landı. İki yıl Birinci Şubede yattı.
Harbiye'de, Güvercinlik'de, Adana'da...
yattı. Hepsini yedi yıl. Üç yıl da sür-
gün, etti on yıl. Asıl diyeceğim de şu:
Enver Gökçe'nin yalnız iki dönümlük su
basar toprağı var. Onu kiraya veriyor
ve yılda bin lira getiriyor bu toprak .
İki kitabın telif hakkı ve iki dönüm
toprağın kirası. Bunun dışında geliri
de işi de yok. Okumuş bir köylü çocuğu-
nun okumamış köylü çocuğundan ayırımı
yok aslında, sınıfına bağlı kalırsa....
Başka gideceğı, kalacağı yer yok. Oda-
sına kapanıp titreyerek yazı getirir-
miş. Bazan kendisi bir şeyler pişirir-
miş, bazan komşular bir sıcak çorba ge-
tirirlermiş...

- Bizim İmam Hatip Lisesine yatılı
öğrenci olsun, bak nasıl rahat eder, de-
di öğretmenlerden biri.

- Ne demek istiyorsun?

- Yüz yirmi yatılı öğrenci alındı
İmam Hatip Lisesine. Köy çocuklarını
doldurdular, önünde de sonunda da rahat
etsinler diye. Madem o da köylü çocu-
ğuydu, işi neydi Dil Tarih'te ve de
olur olmaz düşüncelerin peşinde? Köy
çocuğuna imamlık, hafızlık, hatiplik
yaraşır."

"KARDEŞÇE HAYAT"

Enver Gökçe, "kaderşçe bir hayat" için yola çıktı. Elli üç yıllık ömrü bu "kardeşçe hayat" uğruna verdiği mücadelelerin izlerini taşır. Onu yakından tanıyanlar, mapuslarda onunla beraber yatanlar bilirler: Enver Gökçe, harabelerde açan çiçeklerden güller devşiren bir devrimcidir. "Yılan çıyan içinde gürül gürül yatan" bir şairdir. Ne çıkış noktasında, ne de sonraları popülist şiirin kıyısından bile geçmemiştir. Sanatını devrime adanmış şairlerimiz içinde bir mihenk taşıdır Enver Gökçe. Kendi başından geçenleri, mızız bir sesle, kendi kendine anlatan "sigaralı, rakılı, bol sıkıntılı" ya da popülizm batağına saplanmış sözde devrimci şiirler onun kitabında yer almaz. Bir evrenselliğin, yeryüzünün dört bir yanında hep beraber söylenecek büyük bir dünya senfonisinin bilinçli, yigir ve usta işçisidir. "BİZLER" vardır onun şiirlerinde. "BEN" dediği bile "BİZ" dir.

" Gel günlerim gel de dol
Gel Aydınım, İzmirim
Gel aslanım Mamak'tan
Erzincan'dan, Kemah'tan
Düşmanlar selam ister
Gözden, gezden, arpacıktan! "

derken bin yıllık hasretimizi dile getirir.

" Vakterişti ay karanlık gecede
Anamdır yatan Of'unan
Kıpır kıpır ağrısı şuracığında
Karnının en yumuşak yerindedir "

dizeleri "YUSUF" un dünyaya gelişini müjdelere. Topraksız köylüler üzerindeki baskısına dayanamadığı için ayağı öldürüp mapusa düşen "YUSUF" un gelişini haber verir. Yıl 1953'dür. Aslında "YUSUF", Enver Gökçe'nin devrimci niteliğinin ete kemiğe bürünmesidir.

1953'de Harbiye'deki Askeri Ceza-

evi'nin üç nolu koğuşunda yatan, aynı zamanda hem "YUSUF" hem de Enver Gökçe'dir. Demokrat Parti'nin ağır baskısı bir kabus gibi çökmüştür ülkemizin üzerine. Marşal yardımı devrimcilerin sırtından tezgahlanmaktadır. Sansaryan Han'ında iki yıl hücre hayatı yaşayan Gökçe, artık bir daha kurtulamıyacağı akut romatizmaya yakalanır. Ona yapılanlar, ilerde "BİZLER" e yapılacak olanların bir örneğidir. Ama o, " Dost dost ille kavga" der hiç yılmadan. "Yusuf ile Balaban" destanı kafasında şekillenir. Devrimci bilincin yeşerdiğini belgeleyecektir artık. Ranzasına bağdaş kurup o incecik yazısıyla destanı kâğıda dökmeye başlar. En çok da geceleri, yılanların, çıyanların uykuya vardığı sırada yazar. Otuz beş gün sonra, "Yusuf ile Balaban" upuzun bir destan olup çıkar. Bugün bu destandan elimizde kalanlar bile Enver Gökçe şiiri'nin evrenselliği hakkında bize çok şey öğretmektedir.

Son elli yıllık şiirimizin bir dökümünü yaptığımızda Enver Gökçe'nin şiirleri apayrı bir özellik gösterir. İnsanlardır, insanların kardeşçe yaşamalarıdır onun "berceste mısraı". Şiirlerini onlar için yani şehir ve köy emekçileri için yazar. Şiir varılmak istenen devrimci öz'ü pırıl pırıl yansıtmaktadır. Bilinç - duyarlık ikilemi diye bir şey yoktur onun sanatında. Bilinç de, duyarlık da bir büyük sentez içinde kaynaşmıştır. Hep aynı sevdadır, yani "kardeşçe hayat" tır özlemini çektiğimiz. Şiir, bu amaca ulaşmak isteyenleri coşturan, onları yücelten bir büyük şarkıdır. "Bizim de caddelerimizde bayram olacaktır." "Yarin yanağından gayri her yerde ve her şeyde beraber olabilmek" içindir bütün çektiğimiz.

ORHAN SUDA-Enver Gökçe "Dost Dost ille Kavga ve Rubailer " adlı kitabından.

Mahmut Makal

ile

bir

konuşma

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

Öğretmen-yazar Mahmut Makal bir yılı aşkın bir süredir Batı Berlin'de yaşıyor ve çalışıyor. Kendisine soruyoruz: YABANEL - Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

M. Makal - 1933'de Niğde Aksaray'ına bağlı Demirci köyünde doğdum. İlkokulu köyümde bitirdim. Sonra Toros dağlarının eteğinde kurulmuş olan İvriz Köy Enstitüsüne gittim. Orada beş yıl okuduktan sonra köy öğretmeni oldum. İlçem Aksaray'a bağlı köylerden sırasıyla Nurgöz, Çardak ve Demirci'de öğretmenlik yaptım. Bu köy öğretmenliği dönemi altı yıl sürdü.

Bu dönem içinde iki kitap yazdım ve yayınladım. Aslında kitapları basan Varlık Yayınevi'nin çıkardığı "Varlık" dergisinde bu yazılar her ay yayınlandı, sonra kitap haline getirildi.

Sonra Gazi Eğitim Enstitüsüne girdim ve yüksek öğrenimimi tamamladım. Ö

dönem içinde de köy öğretmeni olarak başladığım "Memleketin Sahipleri" adlı kitabımı tamamladım ve yayınladım. Bu kitap da Varlık Yayınları arasında çıktı.

Gazi Eğitim Enstitüsü'nün ardından hemen askerlik geldi. Bu görevi de bitirdikten sonra "hayata atıldım". Para kazanıp geçinme işi Türkiye'de yazı ile çözümlenemediğinden, bir yandan da memurluğu sürdürdüm. Sırasıyla Antalya, Ankara ve Adana bölgelerinde ilköğretim Müfettişliği yaptım yıllarca. Sonra İstanbul Sağırılar Ortaokulu'nda Türkçe öğretmenliği. En son 1980 yılına dek Kültür Bakanlığı'nda danışmandım.

Bu dönem içinde Kültür Yüksek Kurulu Genel Yazmanlığı görevini sürdürdüm. Bakanlık içinden ve dışından onbeş kültür adamının iki yıllık çalışmasıyla bir "Kültür Politikası" oluşturuldu ve yayınlandı. Bu politikayı içeren kitapçığın baskıdan çıktığı gecenin sabahında

Hükümet düştü ve hepimizi çil yavrusu gibi dağıttılar. Beni Muğla Halk Kütüphanesi Müdür Yardımcılığına yolladılar. Yüz bin liraya bile göçmek mümkün değilken üç bin lira yolluk verdiler. Gerisini biliyorsunuz. Şimdi Almanya'da öğretmenlik yapıyorum. Yine bizim çocukları okutuyorum doğallıkla. Türkiye'de ilkokulu bitirmiş çocuklar burada "Hazırlık Sınıfları" nı oluşturuyorlar. Onlarla uğraşıyorum.

Bu konuyu kapatmadan şunu da ekliyeyim ki, yukarda saydığım memurluk yılları öyle dümdüz akıp geçmedi. O yılların birçoğu işten atılıp işsiz kalarak, sürülerek ya da hapiste geçti. Bu yüzden topluma doğru dürüst hizmet etmiş de sayılamam doğrusu.

YABANEL - Bunca yıl geride kaldı ve şimdi Almanya'dasınız. İlk izlenimlerinizi ana çizgileriyle öğrenebilir miyiz?

M. MAKAL - Almanya'dayım ama, içinde bulunduğumuz duvarlarla çevrili Batı Berlin'i Almanya sayarsak. Geleli bir yıl oldu. Şöyle işten gözümü açıp da çevreme alıcı gözle bakamadım, dersem inan. Yine de birşeyler söylemek gerekirse şöyle diyebilirim:

Almanya Avrupanın önde gelen sanayi ülkelerinden biri. Dolayısıyla kapitalist bir ülke. Kendi açısından sağlam bir düzeni var. Belli kurallara göre yürütülüyor. Çok sayıda Türk işçisinin burada çalıştığı da bir gerçek. Bu işçilerin çeşitli sorunlarla içiçe olduğunu yadsıyamayız. Çocuklarının da burada oturabilme ve eğitilebilme sorunları var. Gerek Almanya'nın gerekse Türkiye'nin oluşturduğu bazı kurullar orda ya da burda buluşup ikide bir bu sorunları görüşüyorlar ve maddeler halinde üstünde anlaştıkları maddeleri yayınlıyorlar. Bunları okuduğum zaman hiçbir şey anlamıyorum. Hepsi havada şeyler. Hele bir uyum sağlama ve sağlatma (entegrasyon) konusu çıktı, kimse birşey anlamadığı yok. Çocukları Alman çocuklarıyla karışık mı okutmalı yoksa ayrı Türk sınıfları mı oluşturmalı? Bu konu hala askıda. Bu düşüncenin ikisinden biri uygulama alanına getirilse, ne iyi. Karman çorman bir uygulama sürüp gidiyor. Biraz Almanca bilen Türk çocuklarını Alman sınıflarına alıyorlar da, daha iyi Almanca bildiğini kabul ettikleri Türk çocuklarından ayrı

sınıflar oluşturuyorlar. Bunun nedenini anlayabilmiş değilim.

Bir de Türk kültürünü ve Türk dilini bu çocuklardan esirgersek (ki öyle görünüyor) bu çocuklar köksüz kalır. Çanın insanı, morali normal insan olamazlar. "Uyum" dan amaç insan yetiştirmekse, ana dil ve ana kültür esas alınmalıdır. Bu yapılmazsa, örneklerinde olduğu gibi, bu çocuklar bunalır ve yitirler. Hele hele 20.Kasım'da Batı Berlin hükümetinin aldığı kararlardan sonra gençlerimizin ve çocuklarımızın geleceği iyice çıkmaza girmiştir.

YABANEL - Almanya'daki yazarlarımızı, çizerlerimizi, sanatçılarımızı tanıyabildiniz mi?

M. MAKAL - Yazar, çizer, düşünür ve oynar olarak bir çok Türk okumuşu var Almanya'da. Özellikle Berlin'de epiy var sayıları. Tiyatro kurup oyunlar oynayanlar, resim yapıp sergi açanlar, inceleme yapıp bastıranlar ve de yazıp yayınlatanlar var aralarında. Çoğunu yüzcek tanımadım. Oyunlarını izledim, yayınladıkları kitapları okudum. Şunu söyleyebilirim ki, burada işçinin yaşamını kaleme alırken ve onları Almanlarla barıştırmak isterken, işin derinine inmek yerine, daha az emekle, yüzeysel yazılar ürettikleri kanısına vardım. Zamanla daha derinleşeceklerini sanıyorum. Köküyle köçeğiyle bilmedikleri sorunları yüzeysel öykülerle çözme hevesine kapılmadan daha temkinli, daha gerçekçi olmalarını beklemek hakkımız. Derim ki, Türkiye'de yazılıp da burada yayınlanan kitaplar ve oynanan oyunlar daha etkili oluyor her iki toplumdan olan izleyici ve okurlara.

YABANEL - Buradan Türkiye'ye bakınca neler düşünüyorsunuz?

M. MAKAL - Türkiye'deki gelişmeleri radyo ve gazetelerden izliyorum ben de. Ama açıkça söyleyeyim, buradaki bazı okuryazarlar gibi, "MC'li demokrasi"yi aramıyorum ve geri gelmesini istemiyorum. Zaman zaman bocalama dönemleri geçirse de Türkiye'nin hep yeni atılımları gerçekleştireceğine inanıyorum. Karşıtına inansam yaşayamam. Türkiye, tarihsel ve toplumsal birikimi köklü ve çok olan bir ülke. Çıkmaza girdiği anlarda bile yeni atılımlara gebedir. Bağımsız, demokratik ve kurtulmuş bir Türkiye doğacaktır.

anılarla

soyləsi

Haydar Korkmaz

ile

YABANEL - Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

H. KORKMAZ - Koçgiri halk hareketi - nin kanlı bir şekilde bastırılışından sonra canını kurtarıp tekrar aynı bölgeye yerleşen kürt bir ailenin torunu - yum. Babamın saza olan tutkusu bana saz öğretmesine kadar vardı. Kendi yaptığı bir saz ile perdeleri tutmayı, tellere vurmayı öğretti. Ustam babamdır.

Küçük yaştan beri saz ve şiir ile uğraşmaktayım. Halen Federal Almanya'da bir metal fabrikasında işçi olarak çalışmaktayım. İşçiliği burada görüp yapmam sanat olarak düşüncelerimde bu sınıfın sanatını yapmamı beraberinde getirdi.

YABANEL - Neden yurtdışında yaşıyorsunuz? Burada bulunmanızın diğer işçilerden farklı bir sebebi var mı?

H. KORKMAZ - Türkiye'deki ekonomik bunalımların derinleşmesi bizi de göçmen işçiler katarına katarak buralara kadar sürükledi. İnsanları içinde yaşadıkları kitleden, ortamdaki ayıran başlıca nedenler şunlardır. Ekonomik nedenler, siyasi nedenlerdir. Benim Almanya'ya göçme nedenim ekonomiktir. Yukarıda da belirtmiş olduğum gibi sanatsal faaliyetimdeki siyasal öz işçiliğimle beraber berraklaşmıştır. Türkiye'de herhangi bir tutuklama kararım bugüne kadar olmadı.

YABANEL - Yurtdışındaki sanat faaliyetleriniz hakkında bilgi verir misiniz?

H. KORKMAZ - Yukarıda da belirttiğim gibi küçük yaştan beri şiir ve saz ile uğraşmaktayım. Fabrikada çalışmama rağmen Cumartesi, Pazar günleri tertiplenen halk gecelerine, toplantı ve seminerlere katılmaktayım. Bulduğum yörede içinde faal olarak yer aldığım bir işçi derneği var. Derneğimiz koro, saz korusu, folklör, tiyatro gibi dallarda kültürel faaliyetlerini yürütmektedir. Kaçınılmaz olarak bu çalışmaların içerisindeyim. Gücüm oranında işçilerimize çağımızın gereksinimlerini, emeği ve emeğin yarıştığı makinayı sazımla, sözümle anlatmaya çalışıyorum. Federal

Almanya'da şimdiye kadar üç kasetim yayınlandı. Bir şiir kitabı ile bir kasetim de yakında yayınlanacak. Yoğun bir çalışma içerisindeyim. Fakat kesin konuşmam doğru olmaz. Eserler ortaya çıkınca halk yargısını kullanacaktır.

YABANEL - Yurtdışındaki halk ozanının sizce görevi nedir?

H. KORKMAZ - Bir ozan olarak kendimi tarafsız görmüyorum. Suya sabuna dokunmayan pis hiç değilim. Benim dünyaya bakışım, olayları ele alışım ve yorumlamam tamamen taraflıdır. Ben bir işçi olarak işçi sınıfının bilimsel öğretisini kendime rehber edindim. Bildiğim kadarıyla bunu hayatın her alanında uygulamaya ve yaymaya çalışıyorum. Sanata bakış açım da böyledir. Bir halk ozanı olarak görevimi bu temelde yürütmekteyim. Genelde ele aldığımızda bugünkü elverişli ortamda vereceğimiz ürünler ile halka bilinç taşımalı. Ozan halkının gözü kulağı, düşmanı sezen, doğacak ışığı gören olmalı. Yurtdışındaki bugünün işçisi, yarının patronudur palavralarını ona kavratmalı. İşçiliğe geçici göz ile bakılmamasını kavratmalı. Kısacası sınıf bilinci vermeli. Yarattığı eserleri ile bu sınıfı düşünmeye sevk etmeli. Sanatçının bu sanatını yaparken kullandığı üslup, tarz onun sanat çizgisini gösterir.

YABANEL - Büyük Halk Ozanı Veysel öldüğünde "Veysel öldü, halk ozanlığı da öldü" diyenler vardı. Oysa görüyoruz ki bırakalım Türkiye'yi, gurbette bile halk ozanlığı yaşıyor. Bunun sebebini neye bağlıyorsunuz?

H. KORKMAZ - Bence halk ozanlığı halkımızın bir geleneğinin el değiştirmesidir. Aşık Veysel'den önce de, sonra da ozanlar vardır. Her ozan kendi döneminin koşullarını, istemlerini dile getirmiştir. İçinde yaşadığımız çağımızda da her yıl milyonları bağrında toplayan bir sınıf var dünyada. İşçi sınıfı. İşte proleterya dediğimiz bu sınıfın içinde de elbet kendi sorunlarını, koşullarını, istemlerini dile getiren ozanlar olacak ve de dünyayı insanca yaşanacak bir hale getirinceye kadar bu ozanların söylevleri lambaya ışık, motora benzin, makinaya dişli, robota enerji olacak insanlığı ve emeğini mutluluğa götürecek yol olacaktır.

Merhaba

merhaba ey gül
merhaba ey bülbül
dün/bugün
iyi,kötü
güzel,çirkin merhaba

merhaba günlük yenen ekmek
yaşanan can
giden ömür
içerdeki,dışardaki tutuklu

merhaba iğreti yoksulluk
acılar/umutlar
tutkular/sancılar
kanlar merhaba
merhaba hamile kadın

ekmek,kitap
barut,kürşün merhaba

uçurumların keçi yollarından
geçen kavga
düşen yiğitler
dökülen yaşlar
ve ırmakların birleştiği nokta
merhaba

merhaba koca deniz
esen yel,kopan fırtına
denizaltı,denizüstü
gemiler,gemiciler
açık denizdeyiz
masmavi köpüklü sularda
dalgalar haşın
koptu,kopacak fırtına

haydin çocuklar
asılın küreklere
hızlı,daha hızlı
dönmek yok geriye

bühar olun uçun
yağmur olun düşün
deniz olun coşun
dalga olun koşun

merhaba açık göz
mavi deniz
ak martılar
merhaba doğan güneş

B.GEMİCİ

Ali Emmi

Nasır mı tuttu bellerin
Hambal Ali, Ali emmi
Bilirim kötü hallerin
Hambal Ali, Ali emmi

Hergün üç paket birinci
Akşam olur basar sancı
Ne zaman doğdu yedinci
Hambal Ali, Ali emmi

Sermayesi alın teri
Hergün sızlar bir yeri
Mezardadır diri diri
Hambal Ali, Ali emmi

Der Emekçi gayri övün
Sana iş bulundu sevin
Mezarcılık son görevin
Hambal Ali, Ali emmi

EMEKCİ

Kimler

Be hey fabrika sahibi
Fabrikayı kuran kimler
Kazan patlayınca orda
Candan olup ölen kimler

Sen kokteylde kızlarının
İskoç viski havyarının
Sanatçıdan sözlerinin
Ter içinde kalan kimler

İşçiler kan ter içinde
Kimi yutkunur acında
Milyon verin bir gecede
Meteliksiz duran kimler

Yoksul işçi zam istiyor
Patron bey defol diyor
Ekmeği katıksız yiyor
Kuru ekmekle ölen kimler

Çalışanlar grev diyor
Patronları dinlemiyor
Hemen polis çağırıyor
Poliste döğülen kimler

Der Eseni acı zulüm
Böyle düzen bize ölüm
Kazada kesildi kolum
Pare pare olan kimler
ESENİ

Bir şiir

ve yanıtı

Boşa döğüşmeyin bizim yiğitler
Sizi vurduranlar vurulmuyor ki
Kim bilir nerede hangi koltukta
Tarlada madende yorulmuyorki

Yeni adı çıkmış sağ ile solun
Tarihte borcu yok kullara kulun
İki yanı birdir yattığın çulun
Bilirsin ölenler dirilmiyorki

Mahtumi der nedir hakkın davası
İnsana benzer mi köpek mayası
Oy tükensin bitsin sınıf kavgası
Sınıfsız bir okul kurulmuyorki
MAHSUNİ

Boşa döğüşmüyor bizim yiğitler
Halkımız silaha sarılacaktır
Kurtuluşa kadar sürer bu savaş
Halkın düşmanları vurulacaktır

Hep çalıştık onlar yediler
Birde dönüp buna kader dediler
Yok olacak sömürücü adiler
Gerçekler ortaya serilecektir

Yeneceğiz faşistlerin gücünü
Yıkacağız sömürünün tacını
Alacağız yiğitlerin öcünü
Mutlaka hedefe varılacaktır

Düşküni'yim asla değiliz maşa
Bilerek başladık biz bu savaşa
Halkın öncüleri geçecek başa
Sınıfsız bir düzen kurulacaktır
DÜŞKÜNİ

Beni Beni

Gölge düşmez şerefine şanına
Sömürdükçe sömür soy beni beni
Yoksul hakkı olmuş gömlek canına
Sömürdükçe sömür soy beni beni

Nafile, beyhude seni vefasız
Haklıyı susturdun seni hayasız
Hangi yoksul büyümüştür cefasız
Sömürdükçe sömür soy beni beni

Kuşaktan kuşağa sürmüş geliyor
Yoksulun bağırını yarmış geliyor
Seyfili halini bilmiş geliyor
Sömürdükçe sömür soy beni beni

SEYFİLİ

Selam

Durnalar bizim diyara
Varırsanız selam selam
Eli nasırlı dostlara
Varırsanız selam selam

Hem kavime gardaşlara
Hem döğüşen yoldaşlara
Yetim kalan bacılara
Uğrarsanız selam selam

Yeşeren bizim bağlara
Güzel akan o çaylara
Mevzilendiğim dağlara
Çıkarsanız selam selam

GÜLTEKİN

Beni Beni

Kitap ova kalem mezar olur
Ellerde dillerde zincir olunca
Ozanlar sazını meydanda çalar
Meydandaki halklar yılgın olunca

Toplumdan topluma yumruk sıkıldı
Bu güne getiren aydın fikirdi
İnsan bedenine zincir takıldı
Meydandaki halklar kinle dolunca

Yiğidin yatağı şu yüce dağlar
Akan insan seli coşkulu çağlar
Kan emen kansızlar çaresiz ağılar
Yiğitler silaha sarılınca

Mazlum Ali kurban bel bele iken
Bilimsel halklarda yok boyun bükün
Tüm düzensizliği kökünden söken
Gerillalar silaha sarılınca

MAZLUM ALİ

Ağa Vergisi

Ağa vergisine karar mı olur
Canı ister ağa adamı vurur
Köyde kentte hakim-kanun hep odur
Vijdanı torbaya koyuyor ağa
Fukara köylüyü soyuyor ağa

Başına çalinsın mülk ile malın
Ağada göbek var ensesi kalın
Köylünün karnı aç ayağı yalın
Vijdanı torbaya koyuyor ağa
Fakir fukarayı soyuyor ağa

Yirmi otuz köyü hep sömürürler
Daima sureti hak görünürler
Adalet ne gezer hep öğünürler
Vijdanı torbaya koyuyor ağa
Fukara köylüyü sömürür ağa

Kemteri çekinip sanmaki yazmam
İrgatım tarlanda elimde kazmam
Sana küfür edip edebim bozmam
Vijdanı torbaya koyuyor ağa
Fakir fukarayı soyuyor ağa

KEMTERİ

Selam

Yepyeni bir dünya kurmak için
Tüm dünyada savaşanlara selam
Emperyalistleri yok etmek için
Tüm dünyada savaşanlara selam

Avustralyalıya, Afrikalıya
Amerika, Asya, Avrupalıya
Tek kurtuluş yolu sosyalizm diye
Tüm dünyada savaşanlara selam

Dünya proleter devrim bayrağı
Her zaman yücedir inmez aşığı
Getirmek uğruna savaşırsız çağı
Tüm dünyada savaşanlara selam

Burjuvanın yıkılışı uğruna
Yıkılıpta yok oluşu uğruna
İnsanlığın kurtuluşu uğruna
Tüm dünyada savaşanlara selam

Zamaniyim yanar devrim ateşi
Ancak devrim durduracak savaşı
Doğsun diye proleterya güneşi
Tüm dünyada savaşanlara selam

ZAMANİ

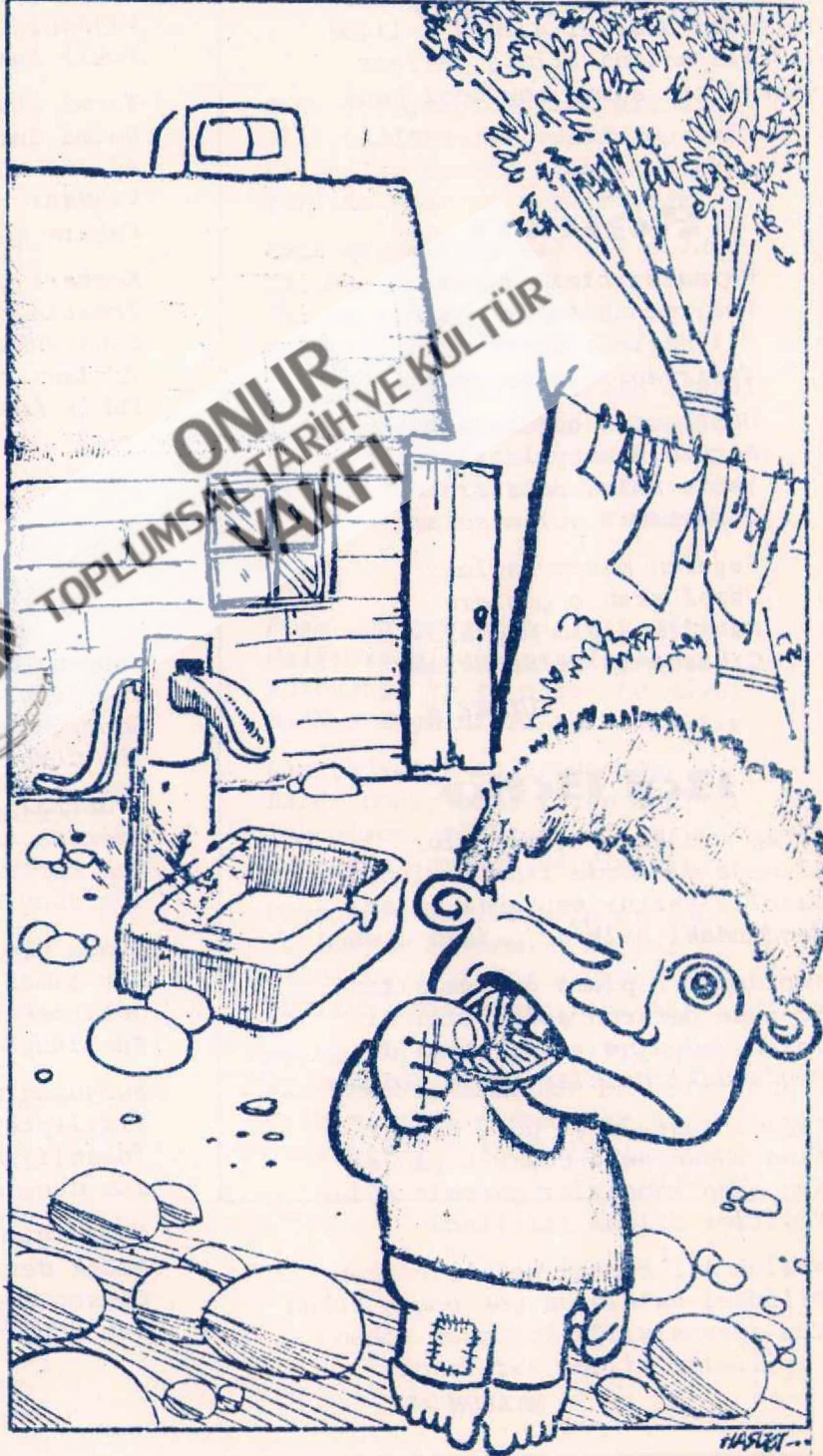

oğluma hikayeler

Yılmaz Güney yazdı
Haslet resimledi

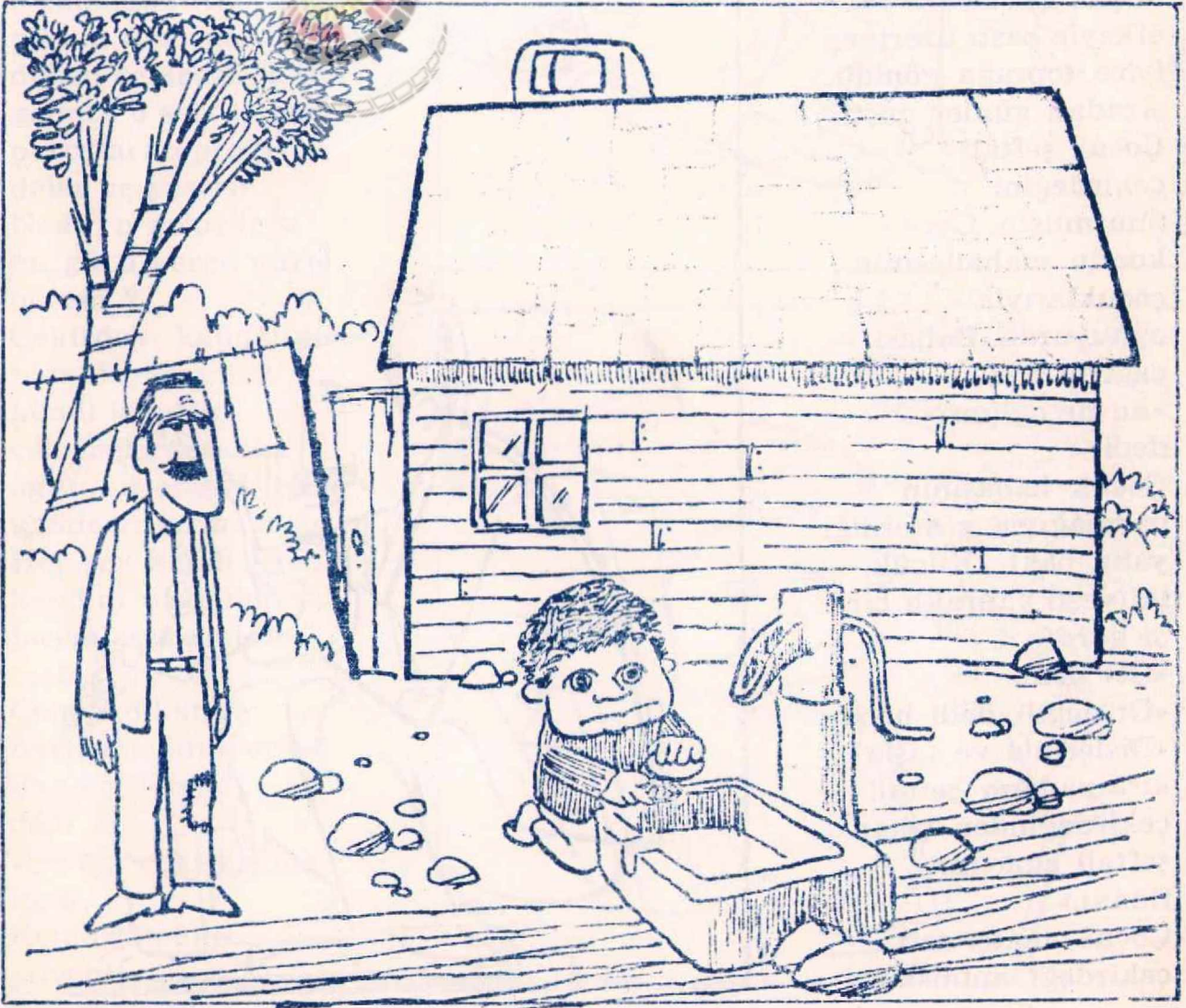
**Şeftali
çekirdeğine
inan,
kendi gücüne
güven**

Küçük çocuk, şeftali çekirdeğini dişiyle kırmak için zorlanıyordu. Babası ona dedi ki: «Oğlum!.. Şeftali çekirdeğini dişinle kıramazsın!» Çocuk, şeftali çekirdeğini dişiyle yeniden zorladı. Şeftali çekirdeğinin traktör lastiklerini anımsatan pütürlü

sert kabuğu dişlerinin
yüzeyini eriterek
çtırdattı... Elini
acıyan disine götürdü
çocuk. Dişi
sallanıyordu.

«Oğlum» dedi babası
yeniden. «Seftalinin
çekirdeği serttir, yazık
edersin dişlerine.»
Çocuk inat ediyordu.
İlle kıracaktı bu sert
çekirdeği. Yere koydu
ve ayakkabının
topuğuyla üzerine
bastırdı. Kırılmıyordu
çekirdek.

«Sen inatçıysan, ben senden daha inatçıyım» dedi çocuk.

Bu kez bir taş aldı eline; taşla kırmayı denedi. Her vuruşta bir yana fırlıyordu çekirdek.

«Şeftali çekirdeği çok serttir oğlum» dedi babası. «O küçük taşla kıramazsın!»

Çocuk öfkeyle çekirdeği tekmeledi. Çekirdek, tulumbanın yanındaki toprağa düştü. Çocuk öfkeyle bastı üzerine, iyice toprağa gömdü. Aradan günler geçti.

Çocuk şeftali çekirdeğini unutmuştu. Gece kondu mahallesinin çocuklarıyla oynuyordu. Babası çağırdı onu.

«Bu ne oğlum?» dedi.

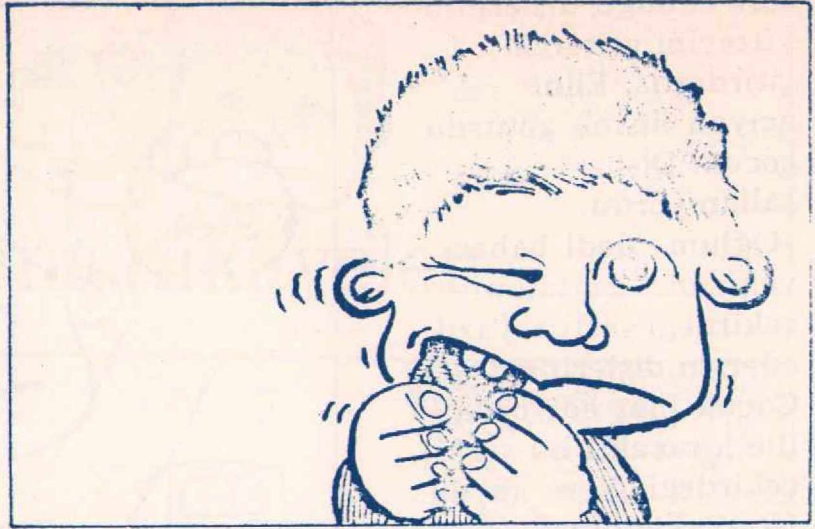
Çocuk babasının parmağıyla gösterdiği yana baktı. Küçük, iki yeşil yapraklı bir ot gördü.

«Ot» dedi.

«Ot değil» dedi baba.

«Dişlerinle ve taşla kıramadığın şeftali çekirdeğinden çıkan şeftali ağacının fidanı.»

Çocuk, inatçı sert çekirdeği anımsadı.

Dişiyile kıramadığı,
taşla kıramadığı,
tekmeyle kıramadığı
çekirdek fidana
dönüşmüştü işte.
Bu fidan büyüyecek
ve ağaç olacaktı.
çiçek açacaktı...
Şeftali verecekti.
Şaşırdı...

Babası ona dedi ki:
«Oğlum... ne zaman,
hangi koşullarda
olursan ol, dara
düştüğünde şeftali
çekirdeğini anımsa.
Dişinle kıramadın o
çekirdeği, taşla
kıramadın. Ama
uygun toprağa
düşen çekirdek, günü
gelince o sert kabuğu
parçalar, toprağı
deler ve yeşerir.
Nedir o çekirdeğe
bu gücü veren güzel
oğlum ?

Çekirdek, kabuğunu
parçalayan gücü
kendi içindeki
çelişmelerden alır
oğlum. Her şey kendi
içinde zıtlarını taşır.
Her şey kendi içinde,
kendini değiştirecek,
başkalaştıracak özü
taşır.»

Çocuk dikkatle
babasını dinliyordu.
Baba gülerek
dedi ki:

«Şeftali çekirdeğine
inan
Kendi kücüne
güven!..»

İZİN DÖNÜŞÜ

YAVUZ AKÖZEL

İzinden yeni dönmüştü. Gasthausta çepçevre olmuşlar, sıkı bir Türkiye sohbetine dalmışlardı. Duvarlarda kahveci güzeli, kız kaçırان, geyikli, Kıbrıs fatihi Karaoğlan'ın halıları asılıydı. Özel yapılmış raflara nargile, sarı pirinçten semaverler, bakır sitiller yerleştirilmişti. Büfede, saçlarını siyaha boyamış, kendini Türklere benzetebilmek için oldukça uğraşmış bir Alman bayanı durmadan boşalan bardaklara bira dolduruyordu. Ortada dolanan esmer, pala bıyıklı, uzun boylu, sert hatlı garson, hem bira, çay, asba kolları yeniliyor hem de ara sıra sohbe Orta Anadolu şivesiyle katılıyordu.

- Ne diyon be gardaşım, Enver Paşa geldi de millet birezim farahladı. Öteden Kürt Kemal garsonu destekledi.

- Apo haklı. Şimdi nirede o azıllı goministler, nirede o çoluğu, çocuğu cadde ortalarında tarayan moskof bozmaları... E... di bakalım hemşerim İsmail! İzinden döndün. Yediğin içtiğin senin olsun da, sen bize niler gördün güzel Türkiye'mizde anlat.

İsmail tereddüt içerisindeydi. Sonsuz çıkmazların karanlığında bocalayıp duruyordu. Köydeki cendermeleri, Allah kesilen kumandanı acep anlatsa mıydı? Ya üç ay önce "Seni kumandan bey çağırıyor." diye götürülen ve akibetinden hala haber alınamayan bizim Şero'nun oğlunu... Didik didik aranmadık ev bırakmamışlar. "Sizde silah varmış" deyip dalıyorlarmış içeri. Değmedik delik bırakmıyorlarmış. Düşman sahibi olmak da da kötü. Bizim koca Mehmet'in hasımları "Mehmet'de silah var" diye gamlamışlar da, "çıkart silahı" diye cenderme karakolunda bir hafta falaka çekmişler. Ne arar bizim fukarada silah, milah... Şimdiçik kötürüm. Sürünür durur köyün kamburu gibi...

Kimisi birasını yudumluyor, kimisi filitreli cıgaralardan derin derin so-

luk alıyorlardı. Ama tüm bakışlar İsmail'in üzerinde toplanmıştı. Cevap istiyorlardı. Yalan da olsa, gerçekle bağdaşmasa da mutlak birşeyler söylemesi gerekiyordu. Ama onlar kötü, goministce haberler istemiyorlardı mutlak...

- E... Valla gardaşım Türkiye, bilhassam bizim oralar süt liman olmuş Enver Paşa'nın sayasında. Yalnız birezim pahalılık var, birezim de parasızlık... deyip suya sabuna dokunmadan konuştu İsmail. Kürt Kemal de hemen araya girip devam etti:

- Normal gardaşım. Pankalar yüzde ellibeş faiz verince kimin cebinde para olur. Millet enayi mi? Doğru pankaya. Yattır yüzbin, al yüzellibeşbin...

Orda oturanlardan acıpayamlı İbo devamla:

- Emme nirde geçen seneki enfilasyon ve anarşi. Nirde bu sene. Mukayasası bile yapılmaz. Ecevit ne demişti? Bütçe kırk sente muhtaç vaziyette. Ya anarşi. Ecevit hükümet oldu anarşi, Demirel hükümet oldu anarşi. Emme bravo Demirel'e. Bakta ki bütçe mütçe bombok, goministler de eyicene azıtmış, el altından orduya habar salıverdi. Hem kendi kellesini hem de Türkiye'yi Ruslara satılmaktan kurtardı. Ah!... Rahmetli Menderes de orduya sırtını dayasaydı hiç bi fert kılına bile dokunamazdı... (sağdan soldan Allah rahmet eylesin mırıldıkları duyuldu bir an.) Acıpayamlı İbo devamla:

- Enver Paşa gazatalara nasıl bayanat vermişti? Birezim daha müdahalede geç kalsaydık goministler mutlak ve mutlak ihtilal yapacaklardı.

Sohbet iyice koyulaşmıştı. Ta öbür köşede okey oynayan gurup dahi ara sıra konuşmalara katılmaktan kendilerini alamıyorlardı. Ayı Burhan laz şivesiyle:

- Üle İsmail! söyle pakayım, Türkiye'de sana fiske vuren oldu mu? Gümrükte senden herraç istüyen oldu mu?

İsmail dalmış gitmişti. O, şimdi başka bir zamanın içerisinde, daha gerçekçi, daha vicdanlı bir dünyanın dikenli yollarında yürüyor, karanlık dehlizlerinde bir ışık, bir kıvılcım arayıp duruyordu. Ellerinde adaletin terazisiyle güven dolu bakışlı, sakallı, bellerine değin uzamış ak saçlarıyla sınavcılar uçuşup duruyordu. Oysa şimdi şuracıkta konuşulanlarla Türkiye, ağırlıkla köyünde gördükleri, emmilerinin, kızanlarının, avradının, konu komşunun

anlattıkları taban tabana zitti. Dıştan bir bakışta bu anlatılanlar gazata havadislerine, Türkiyenin Sesi Radyosuna ve kaba gerçeklere uyum gösteriyordu ama öyle şeyler vardı ki kelimeler yeterli gelmiyordu anlatmaya. Kürt Kemal, Ayı Burhan, Garson Apo, Acıpayamlı İbo zaten cesaretini kursağında bırakmışlardı İsmail'in.

- Evet, evet dedi. Türkiye süt liman olmuş Enver Paşa'nın sayesinde.

Oysa İsmail kendi içinden, kendi özgürlüğü, kendi yüreğiyle şöyle konuşuyordu:

- Bizim dip komşu Aytan bacının kızı Ankara'da, Gazi Eğitim'de okuyor. İki kız arkadaş Emek'te bir apartmanın bodrum katını kiralamışlar. İki adamlık bir oda, bir karışık mutfak ve tuvalet. Üstelik odalar rutubetli. Güneşten yoksun. 6500 lira kira. Kızlar okula yayan gidip geliyorlar. Yazın kavurucu sıcağında, kışın dondurucu ayazında.... Otobüs bileti kelli pahalı geliyormuş onlara. Para yok gaz tüpü almaya. Ütünün üzerinde çay kaynat, çorba pişir. Bu şehirde yaşayan, Alamanya'dan mark ile desteklenen ve sada bir gırtlak geçindirmekle mükellef talabanın durumu. Bir de işçinin, köylünün durumu var ki aklım sırrım yetersiz kalıyor. Bir işçinin 15 000 lira kazandığını düşün. 3-4 çocuk değil, bir çocuğunu şehirde okuttuğunu farzetsek. Azıcık da olsa işçiyi destekleyen sendikalar gominist diye kapatılmış, grev mrev yasak imiş.

Ama neme gerek gardaşım. Ayı Burhan da, Kürt Kemal de ne konuşurlarsa konuşsunlar. He, he der geçer giderim. Milletın avukatlığı bana mı kaldı kelli.

- La İsmail! Ne dalmış gitmişsin öyle? Yoksam iki günde avrat hasratı mı kavurdu içini?

Garson Apo'nun bu takılmasına herkes güldü. Büfede ayakta bira doldurmakla uğraşan Alman bayan bile birşey anlamadığı halde bastı kahkahayı. Tek gülmeyen İsmail'di. İsmail daldıkça, düşündükçe, bölüp çarptıkça, toplayıp çıkar-dıkça içinde durmadan bir utanç ve kin yalazlanıyordu. O, elinde kitaplarla Gazi Eğitim'e doğru yorgun, dermensiz adımlarla yürüyen Aytan bacının solgun, zayıf kızını, akıbetinden bir haber alınamayan, hatta akıbetini sormak bile yasak edilen Şero'nun oğlu, Koca Mehmet'i yorumlayıp duruyordu.

- Ne dalacam ula, sizi dinliyorum...

Siz bol keseden konuşuyorsunuz, ben de susmuş sizi dinliyorum.

dedi İsmail. Sonra ekledi:

- Helem bi Türkiye'ye gidin gelin de ondan sonra konuşam sizinle. Anarşi marş yok emme asker sülalesini belliyo valla ahalinin. Nirdeyse ossurmak bilem yasak edilecek. Niysem ben bu kadem diyom. Gattiyen bi kelime daha konuşmam.

- Bak hele, bak hele bizim cahal ismael'a. Neler de öğrenmiş neler. Ula bu ağzı sana hangi gominist belletti. Asker bu be. Türk askeri... Tabii yasaklıyacak. Yok serbestlik virsin de yine goministler sokak ortalarında çoluk çocuk demeden tarasın, bankaları soysun, yolları kessin, gazatalarda, kitaplarda Moskof propagandası yapsınlar deel mi? Yok öylem yağma. Evren Paşa çok bilem serbestlik vermiş. Esasına bakacak olursan tuvalete bilem izinle gitmek lazım bu ortamda...

Kürt Kemal'e "ağzına sağlık. Haklısın. Babayna ırahmet." diye destek verilince şişindi de şişindi. "Mesela yani" deyip, ortalığı birazcık da neşeye boğup konuşmasını sürdürdü. O konuşmasına başladığı halde "mesela yani" nin etkisi devam ediyordu. Bu tekerlemeyi de bir kaç gün önce seyrettikleri bir video filminden öğrenmişlerdi. Şimdi tümünün ağzında bu tekerleme dolanıp duruyordu. Mesela yani... Miselam yani..

„Daha geçen yıl Türkiye'ye arabayla giden bir aileyi Çanakkale yolunda, gece yarısı goministler çevirmiş. Tümünün elinde makinalılar, mavzerler varmış. Neysem arabayı çevirip bunları aşağı indirmişler. Söylen bakam Zöhtü türküsünü biliyonuz mu? Sıkıysa bilmesinler. Adama amanini yandım Zöhtü diye türküyü söyletmişler. Avrada da yandan yavrum gıvır diye bi güzel göbek attırmışlar... Mesela yani...

Millet gülüp yıkılıyordu.

Dışarda yağmur yağıyordu. Hava da iyicene kararmıştı. Gasthaus'a yeni yeni müşteriler geliyordu. Tüm masalar hemen hemen dolmuş sayılırdı. Garson Apo yeni müşterilerle ilgileniyor, durmaksızın masalara şişeyle Asba-kola, bira taşıyordu. Ardından saz heyeti yerlerini aldılar. Bir türkü, bir türkü daha. Ayı Burhan, Kürt Kemal, İsmail çakır keyf olmuşlardı bile. Ardından Zöhtü. Kürt Kemal İsmail'i oynamaya kaldırdı. İsmail herşeyi unutmuş, Zöhtü türküsünün ritmine kendini çoktan uydurmuştu...

Bekle Bizleri

Bir güzel Almanya yeşilliğinde
Özlemek niye Anadolu bozkırlarını
Sözde bülbül altın kafese koymuşlar
Ağlayıp durmuş hep vatanım diye
Gidip bakmışlar bülbülün vatanını
Bir dikenli çalı üstü bir incecik dere
Ama insan bülbül değil ki.

Ne güzel bak aç açık değilsin
Özlemek mi iki de bir o balıkçı kahvelerini
Sigara, balık, ter, iyot yani emek kokulu
Unutma a benim canım artık çocuk değilsin
Nerelerden geldin, ne durumdasın bir düşün
Onca haksızlığa bir daha dayanabilirmisin?

Hayıt nane kekik kokulu o güzel dorukları
Gecekonduyla doldurmuşlar hep yalel
O dostlar yok artık hani iş çıkışları
Konak'ta, Kordon'da, Karşıyaka'da hep yalel
Su gibi akıp gitmiş zaman içinde bir ince sızı
Ne bir gülücük yakından ne de uzanan bir el

Bir soğuk, bir karlı Almanya sabahından
Sana selam olsun güzel vatanımız
Bıktık artık özlemlerden, ayrılıklardan
Büyüdü artık kız oğlan peşinde çocuklarımız
Bekle bir gün çıkıp geleceğiz elbet hırslardan.

BEKLE BİZLERİ

Kahpe Vurgun

Unuturmuyum Kahramanmaraş'ı,
Elaçzı'ı, Malatya'yı?
Unuturmuyum Çorum'u, Adıyaman'ı?
Taşırmıyım bu yüreği?
Öyle suskun,
öyle hazin.
Öfkemi sindirirmiyim karanlıklara.
Sormazmıyım acısını
doğmamış bebelerin?
Kahpe vurgunlara,
puşt sevdalara.

Derin...!
derin uykulardan
uyanmadı bebelerim.
Gün görmeden,
güneş görmeden,
daha yaşam nedir bilmeden.
Yitirdim umutlarımı,
varımı,
yoğumu,
kalles kurşunlarda hasretimi.

Ve şimdi
sızılar yaralarım
kanar hain gecelerde.
Yüreğime iner sancı.
Ağrı diner gözlerime.
Anlatabilsem derdimi,
anlatabilsem kara güne,
hain yüreğe.
Beni eşe-dosta yüzsüz,
rezil-rüsva eyleyene.
Umutlarımı söylesem,
söylesem yarınlarımı.
Hasretimi şafaklara,
dost dost ile yaşam çağına.
Ellerimi anlatabilsem.
Ellerimi kardeşçe,
yaralı, sefil.
Ben kitaba razıyım,
zulme, vurguna değil.

Yeni bir baştan doğarım.
Her kahpe ölümde.
Şafakların,
şafakların ardında
bir başka yiğit,
bir başka umutlu.
Vız gelir gönlüme
zalimin zulmü.
Ne puştluktan,
ne kalleslikten.
Ben dostluktan,
kardeşlikten var oldum.
Onurlu yaşamdan,
yiğit umuttan.
Ben barıştan halk oldum.
Güzel günü ben yarattım.
Dost elini,
yar dilini.
Kara günü ak eyledim.
Ben halkım.

A. TANRIKULU

Olanlar

ve

Olanlara Ben

Her yolun başını bir çete tutmuş,
her suyun başını bir yılan.
Her kapının önünde bir köpek
beklemekte,

her birimizin tepesinde bir cellat.
Her köşede bir hain türemekte,
görünmeyen gözler ve kulaklar
herkesi izleyip,dinlemekteler...
Eşkiyalar sardı dağı,ovayı
ve haraca bağladılar cümlemizi...
Kanımız ve alın terimizle besleniyor
hepsi de.

Ve bize yaptıkları yetmiyormuş gibi
ve daha kanımız kurumadan yerde
baharını bekliyorlar topraklarımızın
fidanlarımızı katletmek için.
Eğer karşı koyamazsak bunlara
daha da çullanacaklar üzerimize!

Ama
kararsızlık üzerimizde kurşun gibi!
Artık

ya işkence eden,
ya da
işkence gören kişi olmak noktasına
hızla yaklaşıyoruz.

Bunun içinde
birimizin dehşeti,
ötekisinin korkusu
bizi bir karardan ötekisine
sürükleyip duruyor.

Karabasanların var ettiği
korku kadar bir şey yoktur
insanı insanlıktan çıkaran,
Olmaz kardeşler olmaz
kardeşlerimiz katledilirken
seyirci kalmak.

Ve kararsızlığı atıp üzerimizden
kavgaya gitmek yerine,

korkupta kaçarak evlerimize
eli kolu bağlı ve umutsuz
sıramızı beklemek olmaz...
Halbu ki birleşsek hepimiz
ne kadar da güçlü oluruz.

Güç yetiremez dünyada bize
ne çeteler,
ne yılanlar,ne itler
ne hainler,
ne cellatlar,hiç biri.

Ve hepsi de
güneşin vurduğu kar gibi
eriyip giderler karşımızda.
Bu hep böyle devam etmez,
bunun bir sonu olacak.

Bunları şimdi siz anlamasanız bile
buna son verecek olan yine

sizlersiniz...

AZAD

Kadınım

biliyorum
bu gecede uyku tutmuyor seni
bir yatakta böyle
çoluk çocuk koyunkoyuna açlıktan
ve cümle dostlardan uzak
bu gecede
uyku tutmuyor
beni

düşün hele bir
bir ben miyim
bir sen misin
kadınım
yatan
korkuyla
açlıkla

sarmış dört bir yanımızı zulum
el kapılarında horlana horlana
alıp çarpıyoruz öfkemizi
çocuklarımızın gülüceklerine
dörtbir yanımızda yalan dolan
bir ben değilim-oysa-
bir sen değilsin ki
kadınım
yabanellerde
sürgünde
mapusta işkencede
olan

bu dünyada
sömürü oldukça
zulüm kaldıkça
elbette açlık sürecek
korku olacaktır
kadınım
-diren hele-

bir sen değilsin
bir ben değilim ki
aç kalan
bu dünyada
yurtsuz
yuvasız
olan

yok
yok öyle ağlamak
erimek için için
yaşamalıyız kadınım
kavgayı sürdürmek için
kurtulmak için

CAN YOKSUL

OKURLARDAN - OKURLARA

Değerli okuyucularımız,
Bu sayfada imkanlar el verdiğince bize gelen mektupları yayınlıyoruz. Bu sayımızda ise yer darlığı nedeniyle bir çok mektubu yayınlıyamıyoruz. Anlayışınızı bekleriz.

Bir noktayı da hatırlatmak istiyoruz. Bize gönderdiğiniz şiir, öykü, karikatür, fotoğraf vs. tüm eserleri kitlere ulaştırmamız için yolluyorsunuz. O halde bize postalamadan önce konu üzerinde iyice düşünüp daha derli toplu bir hale getirirseniz, hem eserleriniz daha başarılı olacak, hem de diğer okuyucularımız sizlerin çabalarından daha fazla yararlanabileceklerdir.

Başarılar dileğiyle eserlerinizi bekleriz.

YABANEL

GÖDEŞ'E ÜLTÜMATOM

Olmaz bir damla hayat
Canlar bıkıp usansa
Kalmaz zam zulüm işkence
Halklar bir bir uyansa
Yiğit silah kuşanırsa
Düşmanını örgütlü bastırırsa
Olmaz, Gödeş Amat emmi, olmaz
Tavuşuna vergi kesenler
Sana şerefsiz diyenler bir daha..!
IŞIK

TENCERE KAPAĞI

Bir haşat bilirim ki dünya kazan o bir kepçe" değil. O bir tencere kapağıdır. Karanlıkta oturuyor. Üstünde kirli bir kot pantolon. Işığa çıkıyor, tertemiz anlı, ak yüzü ve güzel Fatma. Belki Fatma'ların en iyisi, belki Fatma'ların en duygulusu, en temizisi. Ama o bir tencere kapağı. Anası olan tencereden ayrılmış, yuvarlak bir tencere kapağı. Suçluydu belki. Ama tek suçu onun Fatma olmaktı.

Fatma, Fatma olalı ne haller görmüştü. Yoksul bir insan koca çölde yapayalnız bir elma ağacı gibi. Ama kimilerince acı bir biberdi. Ama sonunda bir tencere kapağı oldu.

Dışa bağımlı ülkelerimizin geri bırakılmış bölgelerinden birindendi. Bu ülkemizin halklarında nice tencere kapakları vardı. İşte Fatma da bunlardan

birindendi. Üstündeki kirli kotlarına arkadan bir yama, dizlerine birer fermal, pırıl saçları senelerce bakım yapılmamış otoların farlarına dönüşmüş, iri sert nasırlı ve kaba elleri, ince burunlu, şakaklarında kararırma olan bir tencere kapağı.

Fatma etrafına bakınır. Çeşit çeşit insanlar, otolar, yapılar vs. görür. Köyüyle karşılaştırır aklı ermez. Koca koca lüks binalar, harabelere dönüşmüş kendi halkının oturduğu binalar, temiz giyinen, düzeni protesto eden, çeşitli şekillerde yerli insanlar, ellerinde gazete satan kendi halklarından insanlar. vs. Şaşırır Fatma bunlara hep. Belki bu insanların içinde kendini anlayan çok insan vardır. Ama bu insanları bir türlü seçemiyordu. Sokulamıyordu. Halen eski gelenek ve baskıları üstünden atamıyordu. Belki de "Benden başka tencere kapağı mı olur?" diyordu.

Fatma arada sırada geçenlerden sigara istiyordu. Bulduğunu yakıyor veya izmarit topluyordu. Elinde olsa sırtına bir hırka, yamasız bir pantolon, cebine bir paket sigara atardı. Bir de kendini anlayan bir arkadaş edinirdi. Ama kendisini hep bir tencere kapağı olarak görürdü.

Fatma Kotbussertör'da yapayalnız düşünceli ve umutsuz bir şekilde, bir kanapenin üzerinde oturuyordu. Onun bir tencere kapağı değil, bir Fatma olduğunu çoktan biliyordum. Sokulup oturmak istiyorum. Ama kendimde o cesareti bulamıyorum. Bir yolunu bulup Fatma ile arkadaş olmam lazımdı. Aceba selam vererek otursam mı? Yoksa mücadele istesem mi? Sigara uzatsam belki alınır. Çünkü haklıydı. Hayır Fatma'ya başka bir yöntemle yaklaşmam lazımdı. Sokulur gibi oldum. Fatma'yı rahatsız ettiğimi biliyordum. Ama Fatma'nın o anki hareketi yerindeydi. Kalkıp Dresdenerstr.'ye yürüdü. Arkasından çaktırmadan ben de yürüdüm. Fatma büyük bir şaşkınlık içinde nereye yürüyeceğini kararlaştırmadan yürüyordu. Arkasına iki çocuk takıldı. "Deli Fatma, deli Fatma..." diye bağıyorlardı. Fatma aldırmadan, karamsar bir şekilde yürüyordu. Çocukları savıp, Fatma'ya yanaştım.

"Sana yardımcı olmak istiyorum" dedim hem sinirlenir ve hem de sevinir dedim. Fatma'nın tam soluna yanaştım. Artık birşey söylemem lazımdı.

"Bak kardeşim, seni uzaktan az da olası tanıyorum" dedim. "Bana hiç sıkılma, seninle iki kardeş gibi istersen ilerdeki parktaki kanepenin birine oturup konuşalım." dedim ve hemen kestim.

Bu cesareti ancak en sonunda kendimde bulabildim. Ama Fatma hiç bir mırıltı çıkarmadan, her iki omuzunu yukarı kaldırarak olur anlamında bir işaretle kabul etti.

Kanepelerden birinde oturuyoruz. Fatma'yı dışardan az da olsa tanırım. Ama biraz da içinden tanımam lazımdı. Kısa bir suskunluk geçti ve hemen arkasına birer de sigara yaktık. Fatma'nın kendisinden kısaca Almanya'daki hayatını öğrenmeye çalıştım.

Fatma ilkin yüzüme baktı ve sonra ve "bak ilk kardeşim" diye başladı.

"Bana tencere kapağı derler. Türkiye'de de kimim kimsem yok. İlk kardeşim sensin. Ama anne yakınlarım var. Yakınlarımdan Haydar beni Berlin'e getirdi. İşçi yapacam umutlarını verdim de "Şimdi seni besleyemem" dedi ve çıktı işin içinden.

Türkiye'deki düzen bize yaşayacak koşulları tamamen kaldırdı. Bir umutla geldik. Buradaki düzende yaşam koşullarını bulamadığım için, çıkar tek yol bulamadım. Bir Alman'la formalite bir nikah kıydım. Alman arkadaş da öldü mü, kaldı mı haber yok. Hiç bir yasal ve sosyal hakkım da yok. Almancam hele hiç yok. Türkiyeli arkadaşlarım da hiç yok. Sağda solda kalıyorum. Bazen aç, bazen tok. Anlıyacağın yuvarlanarak yaşıyorum. Aslında yaşamıyorum. Bunun içindir ki bana tencere kapağı derler. Ben hem inişte hem de düzlük yokuş doğru yuvarlanıyorum.

İşte bunun için bana tencere kapağı derler.

İşte bunun için ben bir tencere kapağıyım.

H. BİNGÖL

GENÇLİK

Gençlik...
Bütün olaylara önyak
Bütün akımlara ilk durak
Çocukluktan ihtiyarlığa köprü

Dün çizerken,
Romantikçe ağaçlara kalpleri,
Bugün çiziyorlar,
Kin dolu,
Kahrolsunları,
Tomsonları, Kalaşnikofları,

İsyan etme çağı gençlik
Haksızlığa, sömürüye,
Bütün gücü bulur kendisinde
Mücadele edecek.

Sever yavuklusunu...
Sever silahını gereğinde
Bilir kurtulmadan mutlu olamayacağını
Hem korku taşır; ölüm
Hem aşk taşır; sevdâ
Hem cesaret taşır savaşıacak yüreğinde

CEMİL GÜLER

AİLE

Bir türkü söylüyor ana
Taa yüreğinden acıklı bir sesle
Öldürülen yavrusuna
Boş kalan yatağa bakarak

İçten ağlıyor baba
Kan kırmızı gözlerle
Delercesine bakıyor tavana
Çaresiz-umutsuz delicesine.

Dimdik başı, çelik gibi bakıyor kardeş
Küfrediyor kan kusan ellere
Kahrediyor bozuk düzene
Kin tohumları dolmuş yüreğiyle.

Allah'a açmış ellerini baci
Kan ağlıyor gözü, yüreği
İsyan ediyor.. yalvarmıyor.. belli.
Ölmezdi, ölmezdi sevgili ağabeyi.

İBRAHİM KES

Aralık ayında Batı Berlin'de "Yabancı Berlinliler" için geniş bir kültür programı hazırlanmış bulunuyor. Programda tiyatro, sinema, müzik, folklör, sergi, okuma gibi çeşitli dallarda faaliyetler yer alıyor.

Aralık ayı içinde 18 ayrı günde çeşitli salonlarda ve sinemalarda gerçekleştirilecek olan programlarda bir çok Türkiyeli sanatçı ve sanat eseri temsil ediliyor.

Sinemada Yılmaz Güney'in Sürü, Umut, Açıkt, Zavallılar, Endişe gibi filmlerinin yanı sıra bir çok eleştiriye maruz kalmış olan ve beğenilmeyen Almanya Acı Vatan filmi de oynatılıyor.

Tiyatroda Birlik Tiyatrosu " Zengin Mutfağı" ve "Memleketimden İnsan Manzaraları" nı, Halkevi İşçi Tiyatrosu "Ödlek Osman" 1, Schaubühne-Türk Gurubu "Kurnaz Eşek" i, Türk İşçi Tiyatrosu "Taşı Toprağı Altın" 1, Berlin Oyuncuları 11 Pandomim parçası, Schöneberg Halk Yüksek Okulu Çocuk Tiyatro Gurubu "Tembel Berber" ve "Barış Pastası" adlı oyunları, Neuköln MBSE Gençlik Tiyatro Gurubu "Beyaz Güvercin" adlı oyunu sahneliyorlar.

Gösterilerde, çeşitli müzik ve folklör gösterilerinin yanı sıra edebiyat söyleşileri ve bir de yabancılarla kültür çalışmaları konulu açık oturum yer alıyor.

Gösteriler sadece Türkiyelilere yönelik hazırlanmamış. Yunan ve Yugoslav çeşitli sanat faaliyetleri de onsekiz gün içinde seyircilere sunuluyor.

Gösteriler, 20 Aralık tarihinde büyük bir kapanış toplantısıyla son buluyor.

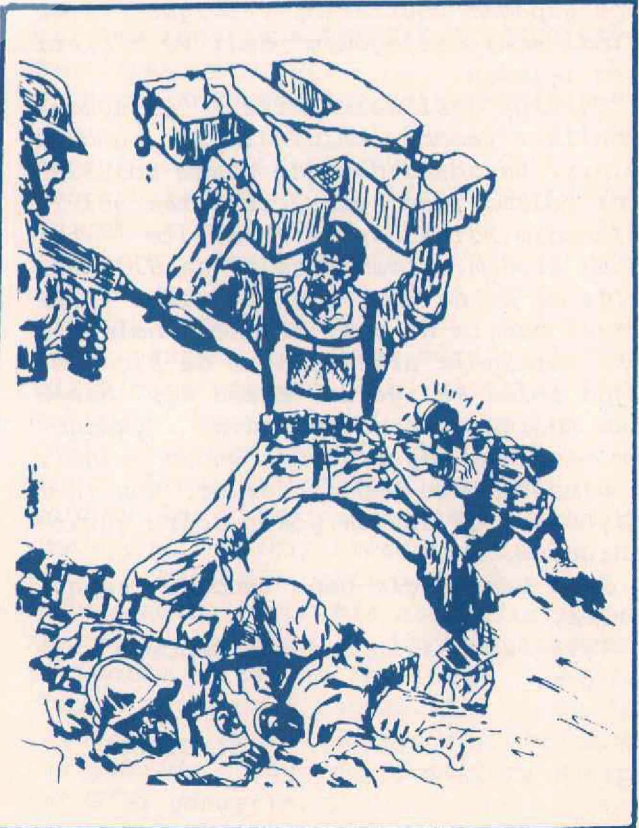
Bremen'de bir kitabevi Fabrika ile Tren İstasyonu Arasında adlı Almanca bir antoloji yayınladı. Kitap Fakir Baykurt, Fethi Savaşçı, Özgür Savaşçı ve Avni Koyun'dan örneklerden oluştu.

B. Berlin'de Halk Yüksek Okulunun ve Langer Erdmann derneğinin ortak girişimiyle düzenlenen okuma toplantılarında, Türkiyeli yazarlar yapıtlarını okuyup, dinleyenlerle tartıştılar.

Batı Berlin'de yaşayan Vasıf Öngören, Yusuf Ziya Bahadınlı, Aysel Özakalın ve Duisburg'da yaşayan Fakir Baykurt bu okuma toplantılarında hazır bulundular.

Görüşümüze göre bu tür edebiyat toplantıları daha iyi organize edilerek yaygınlaştırılmalıdır.

Herten kentinde öğretmenlik yapan sanatçı Bahattin Gemici 14 Kasım'dan 12 Aralık tarihine kadar süren bir fotoğraf sergisi açtı.

SOL MARŞI!

Saflara!Sola çark-marşla açılın!
İleri atılın
Hey,boşboğaz!
Cehennemdir yerin!
Hatipler yavdaş!
Mavzer yoldaş
söz sizin
Neymiş Adem'le Havva'dan
kalma kanunlar
Tarih bir sütçü beygiri
yerinde sayıyor
Sen yeni hayata hazırlan
hazır ol!
İleri arkadaş!
Sol!Sol!
Hey,mavi yakalar!
Seyir feneri yandı
Yapışın
Halatlara!Serenlere!
Enginlere!
Omurga mı limanda paslandı?
Taçlılar sivri dişini gösterse
Britanya arslanı kükrese de
Komün yenilméz!Rotamız-doğru yol!
Sol!Sol!
Hayat senin!
Ez geç açlığı
Keder dağları ötesine
Güneş ülkesine
doğru
milyonlarca adım at!
Hayat sizin!
Serin hayatı!

Kiralık korsanlar
kuşatsa bizi
erimiş çelik kussa
da üstüne
yenilmezsin,
komündür siperin
rota doğru,alalım yol
arkadaş at adımı!
Sol!Sol!
Zayıfladı mı kartal gözlerin?
Ne hayrı var eski günlerin?
Onları unut!
Aklından at!
Yapış düşmanın boğazına
sıkı tut!
Parmaklar çelik,
göğüsler tunçtan
Enginlere dik
flamayı
bayrağı
doğru at ayağı!
Hey!Kimdir orda sağ adımını atan?
Rotamız
en doğru yol!
Sol!Sol!

Mayakovski

KARDEŞLİK ACILARI

Yıllar var ki sizleri düşünüyorum:
Yanan şehirlerim,
Düşmana ekmek veren tarlalarım
Teknelerim, ocaklarım, öğretmenlerim.
Ve sizleri:

Caddeler, tarlalar, fakülteler,
Nehir boyları, şehirler, ordular
Aşklarım, hünerlerim, sefaletlerim!

Ellerime ateş düştü
Yüreğime, gövdeme, kollarıma.
Biliyorum ey demokrasi!
Bütün şairlerin ölür
Barikatların susar
Ve yanar da limanların, iskelelerin
Zafer gülleri sensiz açmaz
Böyle bir macerada.

Kardeş, kardeş!
Alkış tutan ellerini kesmedim,
Tanklarımla tarhlarını ezmedim.
Ben kendi halimle müthiş kişi
Ben sevici, sert ve delişmen...
Ve hürlük kardeşlik çarasını
Kendi hissemce götüren insan.
Biliyorum bu dünyada
El değmediğimiz, nice doyumlu,
Sıcak, ölümsüz ve kederli şeyler vardır.
Biliyorum bu dünyada
Gökyüzü ve denizyüzü
Cümle çiçek ve cümle yemişler vardır.
Biliyorum bu dünyada
Yalnız ve "yalnız insanlar
Yani kardeşler vardır."

Beni şehir şehir beni,
Beni köy kent beni
Beni usul, beni yolca götür
Kardeşlik treni!
Ağır yaralıları taşıyorum
İncinmesin kollarım, ayaklarım, ellerim.
Işıltılı gündüzlere gitmeliyim
Acılar, darağaçları, kelepçe demirleri!
Bayram şenliklerine,
Demokrasi şenliklerine gitmeliyim
Uğruna şiir yazılan, döğüşülen, ölünen insanlar!
Yeter değil bana
Zaferlerin,
Yıllardır gece hücumlarına
Sokak savaşlarına katlandığım.

1.5.1945

ENVER GÖKÇE